

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės dėl pasiūlymo dėl ECRIS-TCN sistemos reglamento pasiūlymo santrauka

(Visą šios nuomonės tekstą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis galima rasti EDAPP interneto svetainėje www.edps.europa.eu)

(2018/C 55/05)

Dabartinėje ECRIS sistemoje, sukurtoje Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/315/TVR⁽¹⁾, daugiausia keičiamasi informacija apie apkaltinamuosius nuosprendžius vykdant teisminį bendradarbiavimą. Be to, ECRIS galima naudoti ir kitais, ne vien baudžiamojo proceso tikslais pagal nacionalinę prašančiosios valstybės narės ir valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisę. Nors dabartinę ECRIS sistemą ir galima naudoti trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu (toliau – TŠP), tai nevykdoma veiksmingai. Štai kodėl būtų pagrįsti patobulinimai.

ECRIS veiksmingumo taikant TŠP atžvilgiu svarba buvo pabrėžta ES saugumo darbotvarkėje ir tapo 2017 m. teisėkūros prioritetu. Dar 2016 m. Komisija priėmė pasiūlymą dėl direktyvos, kuria keičiami dabartiniai teisės aktai ir kurioje numatyti decentralizuotos sistemos patobulinimai dėl TŠP, naudojantis koduotų duomenų filtru su pirštų atspaudais, saugomais maišytuose šablonuose. Dėl šio sprendimo kilo techninių problemų. Pagal 2017 m. birželio 29 d. priimtą reglamento dėl ECRIS-TCN pasiūlymą sukuriama ES centrinė duomenų bazė, kurioje informacija apie TŠP tapatybę, įskaitant pirštų atspaudus ir veido atvaizdus, saugoma ir naudojama atliekant atitikties paiešką, kuria identifikuojama valstybė narė, tvarkanti informaciją apie apkaltinamuosius nuosprendžius prieš TŠP. Be to, pasiūlymas dėl centrinės ECRIS-TCN sistemos iš dalies pateisinamas kaip parama būsimai sąveikai tarp ES didelės apimties sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo srityje.

EDAPP stebi situaciją nuo derybų dėl ECRIS įsteigimo pradžios. Jis jau pateikė dvi nuomones ir pripažino, kad svarbu veiksmingai keistis informacija ir apie ES piliečius, ir apie TŠP. Ši pozicija nesikeičia.

Šioje nuomonėje aptariami tam tikri klausimai, iškelti reglamento pasiūlyme. Kai reikia, joje kalbama ir apie direktyvos pasiūlymą, nes abu pasiūlymai skirti vienas kitą papildyti. EDAPP iškelia keturis svarbiausius susirūpinimą keliančius klausimus ir pateikia papildomų rekomendacijų, kurios toliau nuomonėje aprašomos išsamiau. Kalbant apibendrintai, EDAPP rekomenduoja, kad atsižvelgiant į tai, jog ECRIS yra sistema, kurią ES priėmė prieš Lisabonos sutartį, šiuose naujuose direktyvos ir reglamento pasiūlymuose būtina užtikrinti, kad sistema atitiktų standartus, kurių reikalaujama laikytis SESV 16 straipsnyje ir ES pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant reikalavimus dėl bet kokio teisėto pagrindinių teisių apribojimo.

Būtina įvertinti ES centralizuotos sistemos poreikį atliekant poveikio vertinimą. Jame taip pat reikėtų atsižvelgti į koncentracijos poveikį visų ES didelio masto sistemų valdymui laisvės, saugumo ir teisingumo srityje, sujungus jas į vieną agentūrą. Tikėtis sąveikos šiomis aplinkybėmis būtų per anksti, nes koncepcija pirmiausia turėtų būti pagrįsta teisiniu pagrindu ir turėtų būti užtikrinama, kad ji atitiktų duomenų apsaugos principus.

Duomenų tvarkymo tikslai, nesusiję su baudžiamuoju procesu, dėl kurio numatytos ECRIS ir ECRIS-TCN, turėtų būti aiškiai apibrėžti ir atitikti duomenų apsaugos tikslo ribojimo principą. Tai galioja ir Sąjungos institucijoms teikiamai prieigai, kurią taip pat reikėtų vertinti atsižvelgiant į ES piliečių ir TŠP teisę į vienodą požiūrį. Turi būti įrodyta, kad bet kokia ES institucijų prieiga yra būtina, proporcinga, atitinka ECRIS tikslą ir ja naudojamosi tik atitinkamoms užduotims pagal šių ES institucijų įgaliojimus vykdyti.

Atliekant tokį asmens duomenų tvarkymą, kuris yra itin jautraus pobūdžio, turėtų būti griežtai laikomasi būtinumo principo: atitikties paieška turėtų būti pradėta tik tada, kai valstybei narei, į kurią kreipiamasi, pagal jos nacionalinius įstatymus leidžiama teikti informaciją apie apkaltinamuosius nuosprendžius kitais,

⁽¹⁾ OL L 93, 2009 4 7, p. 23.

ne baudžiamojo proceso tikslais. Pirštų atspaudų tvarkymo sritis turėtų būti apribota; jie turėtų būti pasi-
telkiami tik tada, kai TŠP tapatybės negalima nustatyti kitais būdais. Dėl veido atvaizdų EDAPP rekomen-
duoja atlikti – arba (jei jau atlikta) pateikti – įrodymais pagrįstą būtinumo šiuos duomenis rinkti ir naudoti
tikrinimo arba taip pat tapatybės nustatymo tikslais įvertinimą.

Reglamento pasiūlyme „eu-LISA“ netiksliai įvardyta kaip duomenų tvarkytoja. EDAPP rekomenduoja nuro-
dyti, kad „eu-LISA“ ir valstybių narių centrinės valdžios institucijos yra bendros duomenų valdytojos. Be to,
jis rekomenduoja aiškiai esminėje nuostatoje nurodyti, kad „eu-LISA“ atsako už bet kokius šio reglamento
pasiūlymo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001 ⁽¹⁾ pažeidimus.

1. ĮVADAS IR PAGRINDINĖ INFORMACIJA

1. 2017 m. birželio 29 d. Europos Komisija paskelbė pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo Europos nuosprendžių registru informacinei sistemai papildyti ir paremti sukuriami centralizuota valstybių narių, turinčių informacijos apie priim-
tus trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės apkaltinamuosius nuosprendžius, nustatymo sistema (ECRIS-
TCN sistema) ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011 (toliau – reglamento pasiūlymas) ⁽²⁾. Prie
pasiūlymo pridedamas analitinis pranešimas ⁽³⁾. Tą pačią dieną Europos Komisija priėmė pirmąją statistinę ataskaitą
dėl valstybių narių keitimosi informacija, gauta iš nuosprendžių registru, per Europos nuosprendžių registru infor-
macinę sistemą (ECRIS), kaip numatyta Tarybos sprendimo 2009/316/TVR ⁽⁴⁾ 7 straipsnyje.
2. Reglamento pasiūlymu siekiama pagerinti keitimasi informacija apie TŠP ir ES piliečius, kurie turi ir trečiosios šalies
pilietybę. Pagrindinės esamos ECRIS principas yra toks: informaciją apie nuosprendžius baudžiamosiose bylose dėl
ES piliečių galima gauti iš valstybės narės, kurios pilietybę tas asmuo turi ir kuri saugo visus nuosprendžius bau-
džiamosiose bylose nepriklausomai nuo to, kur Europos Sąjungoje jie buvo paskelbti. Kalbant apie TŠP, kiekviena
valstybė narė saugo duomenis apie savo priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius, taigi prašymas pateikti infor-
maciją turi būti siunčiamas visoms valstybėms narėms. Komisijos nuomone, atsakinėjimas į bendruosius prašymus
taptų administracine našta ir pareikalautų didelių išlaidų, jei ECRIS būtų sistemingai naudojama informacijai apie
TŠP gauti. Valstybės narės nenori naudotis sistema: remiantis statistine ataskaita, su TŠP ⁽⁵⁾ yra susiję 10 % prašymų,
taigi kriminaliniai TŠP duomenys nėra prieinami, kaip buvo numatyta ⁽⁶⁾. Spartinti ECRIS veiksmingumą dėl TŠP
skatina ES saugumo darbotvarkė ⁽⁷⁾. Tai vienas iš teisėkūros prioritetų 2017 m. ⁽⁸⁾
3. Reglamento pasiūlymas papildė 2016 m. sausio 19 d. Komisijos pasiūlymą dėl direktyvos, kuria dėl keitimosi infor-
macija apie trečiųjų šalių piliečius ir Europos nuosprendžių registru informacijos sistemos (ECRIS) iš dalies keičia-
mas Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR ir pakeičiamas Tarybos sprendimas 2009/316/TVR (toliau –
direktyvos pasiūlymas).
4. Abiejuose pasiūlymuose numatyta sukurti valstybių narių, valdančių informaciją apie baudžiamuosius nuospren-
džius TŠP ir ES piliečiams, kurie turi ir trečiosios šalies pilietybę, identifikavimo sistemą. Direktyvos pasiūlyme
numatyta decentralizuota sistema. Tai reiškia, kad nebus bendros ES duomenų bazės, kiekviena valstybė narė tvar-
kys savo koduotų duomenų filtro rinkmeną. Manoma, kad šioje rinkmenoje bus kaupiama ir visoms valstybėms
narėms platinama užkoduota informacija apie TŠP iš valstybių narių nuosprendžių registru. Tada valstybės narės
sulygintų savo turimus duomenis su atitinkama byla ir, atlikusios atitikties paiešką, nustatytų, kurios valstybės narės
turi informaciją apie apkaltinamąjį nuosprendį, priimtą prieš TŠP. Dar direktyvos pasiūlyme buvo numatyta tvarkyti
pirštų atspaudus, tačiau 2016 m. poveikio vertinime pirštų atspaudų naudojimas buvo laikomas vienu iš galimų
pasirinkti variantų, priešingai nei reglamento pasiūlyme, kuriame jis nurodytas kaip privalomas. Komisija paaškina,
kad sistemingo pirštų atspaudų naudojimo tapatybės nustatymo tikslais palaikymą paspartino teroristų atakos ⁽⁹⁾.
Priėmus direktyvos pasiūlymą, galimybių studija atskleidė, kad šiuo metu nėra brandžios technologijos, kuria būtų
galima palyginti vienus pirštų atspaudus su kitais pagal sumaišytus šablonus.

⁽¹⁾ OL L 8, 2001 1 12, p. 1

⁽²⁾ COM(2017) 344 *final*.

⁽³⁾ SWD(2017) 248 *final*.

⁽⁴⁾ COM(2017) 341 *final*. Prie šios ataskaitos pridedamas Komisijos tarnybų darbo dokumentas SWD(2017) 242 *final*.

⁽⁵⁾ COM(2017) 341 *final*, p. 15.

⁽⁶⁾ Pasiūlymo aiškinamasis memorandumas, COM(2017) 344 *final*, p. 2.

⁽⁷⁾ COM(2015) 185 *final*.

⁽⁸⁾ Bendra deklaracija dėl 2017 m. ES teisėkūros prioritetų, https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-legislative-priorities-2017-jan2017_lt.pdf.

⁽⁹⁾ Pasiūlymo aiškinamasis memorandumas, COM(2017) 344 *final*, p. 3; pridedamas analitinis pranešimas, SWD(2017) 248 *final*, p. 3

5. Reglamento pasiūlyme reaguojant į kilusias technines problemas vietoje to numatyta naudoti centralizuotą sistemą, kurioje pateikiami TŠP raidiniai ir skaitmeniniai duomenys, pirštų atspaudai ir veido atvaizdai. Raidiniai ir skaitmeniniai duomenys ir pirštų atspaudai gali būti naudojami TŠP tapatybei nustatyti, veido atvaizdai – iš pradžių patikrinimo tikslais, o technologijai subrendus – taip pat tapatybės nustatymo tikslais. Apkaltinamąjį nuosprendį priėmusios valstybės narės centrinė valdžios institucija įveda duomenis į vietos ECRIS-TCN sistemą, o ši perduoda duomenis į ES centrinę sistemą. Atlikusi atitikties paiešką, prašančioji valstybė narė gali nustatyti valstybę (-es) narę (-es), kuri (-ios) tvarko informaciją apie apkaltinamuosius nuosprendžius prieš TŠP, o tada paprašyti šios informacijos per esamą ECRIS, patobulintą, kaip numatyta direktyvos pasiūlyme. Kai tapatybė nustatoma pagal pirštų atspaudus, taip pat galėtų būti pateikti raidiniai ir skaitmeniniai duomenys. ES duomenų bazė yra patikėta „eu-LISA“ ir šiuo tikslu reglamento pasiūlymas iš dalies pakeičia „eu-LISA“ Reglamentą (ES) Nr. 1077/2011.
6. Be to, centralizuotos sistemos sprendimas pateiktas atsižvelgiant į numatomą visų informacinių saugos, sienų apsaugos ir migracijos valdymo sistemų sąveiką. Iš tiesų tarp priežasčių, dėl kurių siekiama sukurti centralizuotą sistemą, pabrėžiama sąveika, o ne kilusios techninės problemos ⁽¹⁾. ECRIS taip pat įtraukta į Tarybos veiksmų gaires, skirtas keitimuisi informacija ir informacijos valdymui, įskaitant sąveikumo sprendimus, stiprinti ⁽²⁾. ECRIS sąveika taip pat numatyta ETIAS pasiūlyme ⁽³⁾.
7. Suderinti tarpusavyje, pasiūlymai turėtų vienas kitą papildyti. Reglamento pasiūlyme turėtų būti kalbama apie klausimus, susijusius su centralizuota sistema, o direktyvos pasiūlyme turėtų būti reglamentuojami bendrieji klausimai, susiję su vienu ECRIS veikimu TŠP ir ES piliečių atžvilgiu ⁽⁴⁾. 2016 m. Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komitetas priėmė ataskaitą dėl direktyvos pasiūlymo ⁽⁵⁾, o ataskaitos projektas dėl reglamento pasiūlymo buvo priimtas 2017 m. spalio 30 d. ⁽⁶⁾ Pirmiausia Taryba sustabdė derybas dėl direktyvos pasiūlymo, kai 2016 m. birželio 9 d. valstybės narės Taryboje pateikė Komisijai prašymą pristatyti pasiūlymą sukurti centralizuotą sistemą ⁽⁷⁾, ir šiuo metu ji lygiagrečiai svarsto abu pasiūlymus ⁽⁸⁾.
8. ECRIS-TCN yra svarbi iniciatyva, skirta informacinėms sistemoms laisvės, saugumo ir teisingumo srityje tobulinti. EDAPP stebi situaciją nuo derybų dėl ECRIS įsteigimo pradžios. Pirmoji nuomonė dėl ECRIS, įsteigtos Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/315/TVR, buvo paskelbta 2006 m. ⁽⁹⁾ ir 2016 m. EDAPP pareiškė nuomonę 3/2016 dėl direktyvos pasiūlymo ⁽¹⁰⁾.
9. Abiejose nuomonėse EDAPP pripažįsta veiksmingo keitimosi informacija apie nuteistus asmenis, gauta iš nuosprendžių registrų, svarbą, taip pat sistemos, kuri gali būti veiksminga trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu, būtinybę, ypač atsižvelgiant į priimtą ES saugumo darbotvarkę ⁽¹¹⁾. Ši pozicija nesikeičia.
10. Ši nuomonė grindžiama nuomone 3/2016; joje aptarti tam tikri klausimai, iškelti reglamento pasiūlyme. Kai reikia, nuomonėje taip pat minimas direktyvos pasiūlymas. 2 skirsnyje EDAPP kelia pagrindinius jam susirūpinimą keliančius klausimus ir pateikia rekomendacijas, kaip juos spręsti. Kiti susirūpinimą keliantys klausimai ir rekomendacijos dėl tolesnio tobulinimo aprašyti 3 skirsnyje.

⁽¹⁾ Pasiūlymo aiškinamasis memorandumas, COM(2017) 344 *final*, p. 3.

⁽²⁾ Veiksmų gairės, skirtos keitimuisi informacija ir informacijos valdymui, įskaitant sąveikumo sprendimus, stiprinti teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) srityje, 9368/1/16, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9368-2016-REV-1/lt/pdf>; 2016 m. lapkričio 8 d. Tarybos pirmoji ataskaita, <http://statewatch.org/news/2016/dec/eu-council-info-exchang-interop-sop-13554-REV-1-16.pdf>; 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos antroji ataskaita, <http://www.statewatch.org/news/2017/may/eu-council-information-management-strategy-second-implementation-report-8433-17.pdf>.

⁽³⁾ COM(2016) 731 *final*.

⁽⁴⁾ Pasiūlymo aiškinamasis memorandumas, COM(2017) 344 *final*, p. 4;

⁽⁵⁾ A8-0219/2016.

⁽⁶⁾ PE 612.310v01-00.

⁽⁷⁾ Tarybos (TVR) posėdžio rezultatai, 9979/16, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9979-2016-INIT/en/pdf>.

⁽⁸⁾ Žr. 2017 m. lapkričio 29 d. COREPER darbotvarkę, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/CM-5236-2017-INIT/en/pdf>.

⁽⁹⁾ EDAPP nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos pamatinio sprendimo dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio (COM(2005) 690 galutinis) (OL C 313/26, 2006 12 20, p. 26) https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/06-05-29_criminal_records_lt.pdf.

⁽¹⁰⁾ EDAPP nuomonė 3/2016 dėl ECRIS, https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-04-13_ecris_en.pdf.

⁽¹¹⁾ EDAPP nuomonė 3/2016 ECRIS, p. 12, su tolesne 38 nuoroda į EDAPP 2006 m. nuomonę.

3. IŠVADA

66. Atidžiai išnagrinėjęs ECRIS-TCN pasiūlymą, EDAPP teikia šias rekomendacijas:
67. EDAPP rekomenduoja steigiant naują ES centrinę duomenų bazę ir keičiant dabartinius ECRIS reglamentuojančius teisės aktus atsižvelgti į ES pagrindinių teisių chartijos reikalavimus dėl teisėto pagrindinių teisių apribojimo ir užtikrinti pakankamą asmens duomenų apsaugą reglamento pasiūlymo kontekste.
68. Visų pirma EDAPP primena, jog reikia pateikti objektyvius įrodymus, kad būtina sukurti centralizuotą sistemą ES mastu. Šiomis aplinkybėmis sąveika pirmiausia turėtų būti vertinama pagal jos poveikį pagrindinėms teisėms ir jos tikslai turi būti aiškiai apibrėžti kartu su ECRIS tikslais. Prie reglamento pasiūlymo turi būti pridėtas tinkamas poveikio pagrindinėms teisėms į privatumą ir duomenų apsaugą, taip pat visų sistemų koncentracijai vienoje agentūroje vertinimas.
69. Nauja ES centrinė duomenų bazė turi būti sukurta ir dabartiniai ECRIS reglamentuojantys teisės aktai pakeisti laikantis nusistovėjusio teismų praktikoje numatytų teisėto pagrindinių teisių apribojimo reikalavimų. Šiuo tikslu duomenų tvarkymo tikslai, nesusiję su baudžiamuoju procesu, dėl kurio numatytos ECRIS ir ECRIS-TCN, turėtų būti įvertinti būtinumo ir proporcingumo požiūriu, aiškiai apibrėžti ir atitikti duomenų apsaugos tikslo ribojimo principą. Be to, Sąjungos institucijų, pavyzdžiui, Europolo, prieiga prie ECRIS-TCN turėtų atitikti dabartinės ECRIS tikslą ir ES piliečių bei TŠP teisę į vienodą požiūrį ir apsiriboti šių institucijų įgaliojimuose numatytais užduotimis, kurioms atlikti prieiga yra būtina. Bet koks ketinimas išplėsti šiuos tikslus turėtų būti įgyvendintas esminėje nuostatoje (konstatuojamosios dalies nepakanka).
70. Kadangi ECRIS-TCN turi būti tvarkomi asmens duomenys, kurie yra itin jautraus pobūdžio, EDAPP rekomenduoja įtraukti atitinkamas sąlygas, susijusias su asmens duomenų tvarkymu laikantis būtinumo principo: atitikties paieška turėtų būti pradėta tik tada, kai valstybei narei, į kurią kreipiamasi, pagal jos nacionalinius įstatymus leidžiama teikti informaciją apie apkaltinamuosius nuosprendžius kitais, ne baudžiamojo proceso tikslais. Pirštų atspaudų tvarkymo sritis turėtų būti ribota ir jie turėtų būti pasitelkiami tik tada, kai TŠP tapatybės negalima nustatyti kitais būdais. Dėl veido atvaizdų EDAPP rekomenduoja atlikti arba pateikti įrodymais pagrįstą būtinumo rinkti šiuos duomenis ir naudoti juos tikrinimo ir (arba) tapatybės nustatymo tikslais įvertinimą.
71. Be to, „eu-LISA“ ir valstybių narių centrinės valdžios institucijos turėtų būti įvardytos kaip bendros duomenų valdytojos, nes jos dalijasi atsakomybe už tikslų ir numatomų tvarkymo būdų nustatymą. Įvardijus „eu-LISA“ kaip duomenų tvarkytoją, tinkamai neatsispindėtų *status quo* ir tai nebūtų naudinga užtikrinant aukšto lygio duomenų apsaugą ar valstybių narių teisėtus interesus. Be to, ECRIS-TCN pasiūlyme turėtų būti aiškiai nurodyta „eu-LISA“ atsakomybė už bet kokią šio reglamento pasiūlymo ar Reglamento (EB) Nr. 45/2001 pažeidimą.
72. Be pirmiau nurodytų susirūpinimą keliančių klausimų, šioje nuomonėje pateiktos EDAPP rekomendacijos dėl siūlomų nuostatų patobulinimų, susijusių su:
- nuorodomis į Direktyvos (ES) 2016/680 ir Reglamento (EB) Nr. 45/2001 taikymą,
  - duomenų subjektų teisėmis,
  - statistika, centrine saugykla ir stebėseną,
  - duomenų saugumu,
  - EDAPP vaidmeniu,
  - nacionalinėmis priežiūros institucijomis.
73. EDAPP yra pasirengęs toliau konsultuoti dėl pasiūlymo dėl reglamento ir direktyvos, taip pat dėl bet kokių deleguotųjų ar įgyvendinimo aktų, kurie gali būti priimti pagal siūlomus dokumentus, ir dėl asmens duomenų tvarkymo.

Priimta Briuselyje 2017 m. gruodžio 12 d.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas

Giovanni BUTTARELLI